

og derved, netop er blevet faa rigt og fyldigt, som det er. Næsten alle de Sprog, som det er nødvendigt at lære, naar man skal færdes i Verden, Fransk, tilbøds Italiensk — ialtsald Engelsk — have deres væsentlige Rod og Stamme i Latin; altsaa i praktisk Henseende er det meget heldigt at have særdeles nysigtigt Kjendskab til dette Sprog. Vist er det, at i gamle Dage havde de Studenter, der kom velforbredte i latinisk Sprog til Universitetet, grumme let ved at sætte sig ind i andre Sprog, navnlig Fransk, meget lettere, end de nu have. Dette er altsaa en af de praktiske Grunde til at holde paa Latin, som ikke læres grundig, uden hvor Bedkommende tillige lærer at udtrykke sig skriftlig deri. Men der er en anden Grund, som jeg anser for ligesaa vigtig, og det er den, at dette afsluttede døde Sprog giver de Disciple, som ret lægge sig efter det, en Stærkhed i Tanken og en Sprogsands, som de ikke let ville faae ved Studiet af noget andet Sprog. Der er intet Sprog, som har udviklet sig saa logisk, der er intet andet Sprog, hvori man kan udtrykke sig mere kort og tillige mere korrekt end Latin, og man kan uden Dverdrivelse sige, at de bedste Skrifter, som ere skrevne i forskjellige Retninger, hvad enten man tager Historie, Filosofi, Talekunst (Høggæbro: Digtekunst!), ja Digtekunst, ikke forresten saameget, men ogsaa Digtekunst, netop ere skrevne paa det latiniske Sprog. Altsaa ogsaa i den Henseende har man praktisk Udbytte af at lære dette Sprog. Jeg tror derfor, at den høitærede Minister og hans Raadgivere have gjort vel i at gjenindsføre den latiniske Stil, for at Disciplene ved de strengere Fordringer i dette Sprog kunne komme til at læse Klassikerne paa en ganske anden Maade, end Disciplene nu kunne, og have det praktiske og aandelige Udbytte, som man bør have af det, man lærer. Den Maade, hvorpaa der nu læses, er en ganske anden Maade end i gamle Dage. Man fordyber sig nu i grammatiskalst Perlestikkeri, som skruer de unge Mænd ind i et Snørreliv, der ikke forlader dem hele Livet igjennem. I gamle Dage læste man Klassikerne for deres egen Skyld, og den befrugtede Indflydelse, de derved fik paa hele Landsdannelsen, var en ganske anden end den, som man nu kan faae ud af den maaelige Grammatikeren, hvor man bogstavelig tager Bogstaverne istedetfor Anden i det, der læses. Derfor kan heller ikke det Studium, som nu anstilles af det latiniske Sprog, faae den Indflydelse, som overhovedet Lærdom og Kunstskaber skulle have, den Indflydelse som Middenen, Taleren og Filosofen fra Arpinum saa smukt har udtrykt, idet han siger: „Secundas res ornant, in rebus adversis solatium præbent“, med andre Ord: det er en Prydelse i Medgang og en Trøst i Modgang. Det er et Udbytte, som jeg er sikker paa, at Nutidens Studenter ingen-

finde ville faae ud af de Studier, som de have anstillet under deres Skolegang!

Brandes: Hvis man i det Hele under denne Session har haft en levende Fornemmelse af, at Diskussionen ikke vilde være frugtbringende, tror jeg dog, at intet Lovforslag har, saaledes som det foreliggende, gjort Indtryk paa Thinget af at være dødsdød. Der kunde derfor maaske være al Anledning til ikke at fysiske sig synderlig med den Abort, som den høitærede Minister har bragt til Verden; men da Diskussionen er aabnet, og forskjellige ærede Taler, saaledes som f. Ex. den ærede sidste Taler, have vist en vis Tilfredshed overfor Lovforslaget, forekommer det mig, uden at jeg skal gaa videre ind paa Enkelt- hederne, at der er nogen Grund til at udtale sig om den Tendens, som i det Hele ligger til Grund for Forslaget. Der kan ikke være Tvivl om, at Forslaget jo er baaret af en ganske bestemt Grundtanke, og at denne Tanke rent reaktionært fører os tilbage til Noget, som vi i sin Tid have forladt. Det forekommer mig, at det hele Lovforslag gjør Indtryk af at være forfærdelig ilfsomt, at være kommet til Verden i en forhastet Skikkelse, og naar man ser paa Motiverne, tror jeg ogsaa, at dette Indtryk bevares. Man ser, at det Undervisningsudvalg, der blev nedsat her i Thinget ifjor, har givet Stødet til det foreliggende Forslag men man kan ikke videre forfølge, hvorledes Bevægelsen har fortsat sig; man har, som den ærede første Taler (Dahl) bemærkede, ikke nogen Oplysning om, hvorledes Dverveielserne hos de forskjellige Skolemænd, som Ministeren har henvendt sig til, ere faldne ud. Men i det Hele synes det, at den høitærede Minister kun, fordi der her i Thinget har været Tale om at komme ind paa Forbedringer af det høiere Undervisningsvæsen, er kommen til at forelægge en saa indgribende og forandrende Lov som den foreliggende, og saaledes synes jeg, at dette Forslag bærer Præg mere af at være politisk end egentlig pædagogisk. Det falder i tvende Afdelinger og beskæftiger sig da først med Gjenoprettelsen af de to Klasser, som vi i 1871 nedlagde. Man vil erindre, at dengang stod Thinget her paa det Standpunkt, at der kun skulde være fire Klasser, hvorimod Modstanderne holdt paa de daværende otte Klasser, og man kom saa ved et Kompromis til syv. Jeg tror nu, at denne Ordning ikke var heldig, jeg tror, at der er gode og rimelige Grunde for, enten kun at have fire Klasser, saaledes, at den lærde Skole bliver Afslutningen paa de Kurser, som Drengene først have gennemgaaet i andre Skoler, eller ogsaa at have otte Klasser, saa at Skolen kunde gennemføre en virkelig lærd Undervisning med Barnet fra første Færd. Derfor tror jeg, at der forsaavidt er noget rigtigt i at foreslaa gjenoprettet de otte Klasser; men paa den anden Side tror jeg,